

Kekik (Yovvoyi rayhon, Timyan)

Thymus – Lamiaceae (labguldoshlar) oilasiga mansub o'simlik turidir. Kekikning o'rtacha bo'yi 20 sm bo'lib, 6 yil yashaydi. Lavanda, bibariya (rozmarin) va yalpiz singari kekik ham Lamiaceae oilasiga tegishli. Bu o'simlikning o'sish fasli bahordan kuzgacha davom etadi, yoz oylarida esa gullaydi. Kekikning 200 dan ortiq turi mavjud bo'lib, eng mashhur turi Thymus vulgaris (Timyan kekigi) hisoblanadi.

Yetishtirish va ishlatilish sohasi Kekik dunyo bo'ylab Rossiya, Polsha, Shveytsariya, AQSh, Ispaniya, Fransiya, Italiya, Marokash, Janubiy Afrika kabi ko'plab mamlakatlarda turli iqlim sharoitlarida yetishtiriladi. Uning xushbo'y barglari ziravor sifatida ovqat tayyorlashda ishlatiladi. Shuningdek, kekik uchuvchan yog' tarkibiga boy bo'lib, antibakterial, tinchlantiruvchi, spazmolitik va siydik haydovchi xususiyatlarga ega. Kekikning efir yog'lari farmatsevtika, kosmetika, shaxsiy parvarish, yuvish vositalari va hasharotlarga qarshi dorilar sanoatida keng qo'llaniladi. O'zining yuqori qo'shimcha qiymatli mahsulot ekanligi sababli kekik ziravor sifatida ishlatilishidan tashqari, parfyumeriya va kimyo sanoatida ham muhim xom ashyo hisoblanadi. Dunyo bo'yicha ishlab chiqarilgan kekikning 75 foizi, Turkiyadagi kekik ishlab chiqarishning 90 foizi Denizli viloyatining Pamukkale hududida yetishtiriladi. 2018-yilgi Denizli Qishloq va O'rmon xo'jaligi boshqarmasi ma'lumotlariga ko'ra, Turkiya kekik eksportidan yiliga 60 million dollar daromad oladi, shundan 40 million dollari Denizlidan kelib chiqadi.

